

Asistovaná sebevražda z pohledu českého trestního práva a srovnání s pohledem common law

Abstrakt

Trestněprávní blanketní zákaz asistované sebevraždy není v české odborné i neodborné společnosti široce přijímán, stejně jako nebyl či stále není přijímán v některých zemích common law, kde byl či má být nahrazen její podmíněnou dekriminací. Totožný záměr měly i dva české návrhy zákonů o důstojné smrti, které však vždy skončily neúspěšně, neboť jejich obsah neodpovídal vážnosti problematiky, kterou zpracovávaly. Minulý rok proto započaly snahy na novo, tentokrát opět v poslaneckých kruzích, přičemž tento třetí, ale stále neznámý, návrh zákona má být o mnoho propracovanější než ty předchozí. Nejen s ohledem na teritoriální blízkost lze předpokládat, že bude stejně jako jeho předchůdci inspirován převážně regulativní koncepcí evropských právních řádů, které asistovanou sebevraždu (případně i aktivní přímou eutanazii) dovolují, ačkoli srovnatelnou inspiraci nabízí i některé země common law. Úvahy o vhodnosti blanketního zákazu či naopak podmíněné dekriminace, způsob implementace jejího modelu do trestněprávní úpravy nebo i poznatky o fungování takového modelu v praxi a jeho kontinuální proměny lze nalézt v jurisdikci anglické, kanadské, novozélandské a v jurisdikcích, které utváří federativní uskupení Australského společenství či Spojených států amerických, a navzdory tomu, že jsou extrahovány z naprosto odlišně vystavěných právních systémů, mohou být přínosné i pro rozbor české trestněprávní úpravy, jímž se tato práce primárně zabývá, a pro odůvodnění vhodnosti či nevhodnosti její případné alterace do budoucna. Aktuální trestněprávní posouzení pomoci k sebevraždě, a tedy i asistované sebevraždy, je v českém trestním právu sjednoceno s posouzením návodu k sebevraždě, kdy jsou obě tato jednání bezvýjimečně zakázána a integrována do skutkové podstaty trestného činu účasti na sebevraždě, která je postihuje jako pachatelství. Nejedná se však o jedinou možnou trestněprávní kvalifikaci, neboť existují i jednání, která ačkoli se zdají být asistovanou sebevraždou, ve skutečnosti jí nejsou, a tudíž se i vymykají skutkové podstatě zmíněného trestného činu a musí být posouzena odlišně. Dojde-li k uzákonění podmíněné dekriminace, bude se této (i jakékoli jiné) skutkové podstatě vymykat také jednání, které naplní zákonem definované podmínky, přičemž některé z možných způsobů jeho typizace uplatňuje právě část zmíněných zemích common law, v nichž se tato práce, která ve svých pěti částech zahrnuje rovněž terminologickou interpretaci, historický vývoj relevantní trestněprávní úpravy všech rozebíraných zemí a závěrečnou úvahu o možnostech návrhu modelu podmíněné dekriminace, taktéž pokusí nalézt inspiraci nebo naopak jejich slabá místa.

Klíčová slova: Asistovaná sebevražda, pomoc k sebevraždě, účast na sebevraždě